



מבוא לקולנוע בעידן הדיגיטלי

Introduction to Cinema in the Digital Age

סמסטר א', תשפ"ו

שיעור חובה עם מסגרת הקרנה

ימי רביעי, 16:00-18:00 (שיעור), 18:00-20:00 (הקרנה)

מרצה: ד"ר אוהד לנדסמן

שעות קבלה: בתיאום מראש במייל lander@tauex.tau.ac.il

תיאור הקורס:

קורס זה יעסוק בהשפעתן של טכנולוגיות דיגיטליות על התיאוריה והאסתטיקה של הקולנוע העכשווי, ויבחן דרכים חדשות להרחבת הגדרתו של המדיום הקולנועי בעידן הדיגיטלי. בחלק הראשון נדון בסוגיות תיאורטיות, כגון מהות ההבדלים בין הדימוי הדיגיטלי לבין הדימוי הפילמאי, טיבם של החזונות האפוקליפטיים והדיסטופיים בדבר "מותו של הקולנוע" בעידן הדיגיטלי, והצורך לבחון את "החדש" אל מול "הישן". בחלק השני נתמקד בהשלכות השונות של מיזעור והתניידות המצלמה הקולנועית (וידאו דיגיטלי והיי-דפינישן), נבדוק כיצד יוצרי הקולנוע העצמאי (לינץ', סודרברג, פון טרייר) מפיקים את המיטב מאפשרויות טכנולוגיות חדשות, ונבחן מחדש אמצעי מבע קולנועי מסורתיים ומרכזיים (כגון הטייק הארוך) לאור השינויים הטכנולוגיים. בחלק השלישי נתמקד בפרקטיקות דיגיטליות המאתגרות את האינדקס הצילומי, כגון אנימציה, CGI, תלת מימד ומציאות מדומה, ונבחן את פנמולוגיית הצפייה המתאפשרת בעקבותיהן. בחלק הרביעי והאחרון בקורס נתמקד בתצורות חדשות של אינטראקציה מוגברת בין טקסט לצופה, בבדיון ובתיעוד כאחד, ונעמוד על הראציונל בהענקת שליטה לצופה מסוג שיתוף, ניווט, ויצירה. הדיון באינטראקציה יאפשר לנו לבחון מחדש את גבולותיו של המדיום הקולנועי, כאשר מרבית הדוגמאות יינתנו מתוך קולנוע מרובה מסכים, קולנוע מקוון וקולנוע החוצה את הגבול בין סרט מסורתי למשחק מחשב. יוקרנו מבחר סרטים מהעידן הדיגיטלי בעלי חזון אמנותי מובהק, כגון 'מנועים קדושים', 'עשר', 'המלקטים והמלקטת', 'פעילות על טבעית', ועוד.

דרישות הקורס: נוכחות, צפייה בסרטים, קריאת טקסטים ובחינה מסכמת.

התפלגות הציון הסופי: בחינה מסכמת (100%).

חובת נוכחות: הקורס יתקיים בקמפוס. ההשתתפות בכל המפגשים היא חובה.

מפגשי הקורס:

חלק ראשון: היבטים תיאורטיים של שינויים טכנולוגיים בקולנוע

מפגש ראשון: בחזרה לעתיד - בין המשכיות נוסטלגית לחדשנות רדיקלית

הקרנה:

מנועים קדושים (Holy Motors) (לאוס קאראקס, צרפת/גרמניה, 2012, 115 דק)

אין קריאת חובה

קריאת רשות:

Bazin, André. "The Myth of Total Cinema." *What is Cinema?* Edited and translated by Hugh Gray, vol. 1. U of California P, 1971, pp. 17-22.

מפגש שני: חזונות אוטופיים ודיסטופיים על טכנולוגיות חדשות - מפרספקטיבה היסטורית למציאות עכשווית

הקרנה:

עשר (Ten) (עבאס קיארוסטמי, איראן, 2002, 94 דק')

קריאת חובה

Manovich, Lev. "Digital Cinema and the History of a Moving Image." *The Language of New Media*, MIT Press, 2001, pp. 293-308.

קריאת רשות:

Godard, Jean-Luc. "The Future of Cinema." *Digital Babylon: Hollywood, Indiewood and Dogme 95*, iFilm Publishing, 2001, pp. 1-3.

Wenders, Wim. "What the New Technologies Offer." *Digital Babylon: Hollywood, Indiewood and Dogme 95*, iFilm Publishing, 2001, pp. 35-39.

Landsman, Ohad. "Holy Motors: Metameditation on Digital Cinema's Present and Future." *Metacinema: The Form and Content of Filmic Reference and Reflexivity*, edited by David LaRocca, Oxford UP, 2021, pp. 173-187.

מפגש שלישי: הדימוי הפילמאי מול הדימוי הדיגיטלי: האם נעלם האינדקס בעידן הדיגיטלי?

הקרנה:

תרמית (Fraud) (דין פליישר-קמפ, ארה"ב, 2016, 52 דק')

קריאת חובה:

Gunning, Tom. "What's the Point of an Index? or, Faking Photographers." *Still Moving: Between Cinema and Photography*, edited by Karen Redrobe Beckman and Jean Ma, Duke UP, 2008, pp. 23-40.

באזין, אנדרה. "הוויתור של הדמות המצולמת". **עולם בדים**, עורכת: הלגה קלר, עם עובד, 1975, עמ' 249-255.

קריאת רשות:

לנדסמן, אוהד. "פסטה עדיין לא גדלה על עצים: על המשבר המדומה של הקולנוע התינודי בעידן הדיגיטלי", **תקריב: כתב עת לקולנוע דוקומנטרי**, מהדורה 15, דצמבר 2018.

חלק שני: מיזעור והתניידות המצלמה הקולנועית: לקראת אסתטיקה חדשה של צילום דיגיטלי

מפגש רביעי: ניצני המהפכה - דוגמה 95 וההבניה המלאכותית של אסתטיקת הריאליזם הדיגיטלי

הקרנה:

חגיגה (Festen) (תומס וינטרברג, דנמרק, 1998, 105 דק').

קריאת חובה:

Goldsmith, Leo. "Pixel Visions: Dogme 95 and the Emergence of Digital Cinema." *Features: The Criterion Collection*, May 24, 2025.

Dogme 95 Manifesto ("The Vow of Chastity")

קריאת רשות:

Gaut, Berys. "Naked Film: Dogma and its Limits." *Purity and Provocation: Dogma 95*, Edited by Mette Hjort and Scott MacKenzie, BFI, 2003, pp. 89-101.

מפגש חמישי: אינטימיות דיגיטלית וקולנוע עצמאי - לקראת אסתטיקה חדשה בקולנוע הבדיוני והתיעודי

הקרנה:

טנג'רין (Tangerine) (שון בייקר, ארה"ב, 2015, 88 דק')

קריאת חובה:

Ganz, Adam and Lina Khatib. "Digital cinema: The transformation of film practice and aesthetics." *New Cinemas: Journal of Contemporary Film*, vol. 4, no. 1, 2006, pp. 21-36.

קריאות רשות:

Rombes, Nicholas. "Avant Garde Realism." *CTheory*. 19 January, 2005.

מפגש שישי: האידאולוגיה של הטייק הארוך (the long take) והקאט הדיגיטלי הבלתי מובחן - ממוגבלות הפילם לאשליית האינסופיות

הקרנה:

ויקטוריה (Victoria) (סבאסטיין שיפר, גרמניה, 2015, 138 דק')

קריאות חובה:

Rombes, Nicholas. "DV Humanism." *Cinema in the Digital Age*, 2nd edition, Columbia UP, 2017, pp. 25-33.

Rombes, Nicholas. "The Ideology of the Long Take." *Cinema in the Digital Age*, 2nd edition, Columbia UP, 2017, pp. 43-46.

קריאת רשות:

Isaacs, Bruce. "Reality Effects: The Ideology of the Long Take in the Cinema of Alfonso Cuarón." *Post Cinema: Theorizing 21st Century Film*, edited by Shane Denson and Julia Leyda, Reframe Books, 2016, pp. 472-513.

מפגש שביעי: אימה דיגיטלית - כיצד מעדכנים ז'אנר בעזרת טכנולוגיה?

הקרנה:

פעילות על טבעית (Paranormal Activity) (אורן פלי, ארה"ב, 2007, 86 דק')

קריאת חובה:

Sayad, Cecilia. "Found-Footage Horror and the Frame's Undoing" *Cinema Journal*, vol. 55, no. 2, 2016, pp. 43-66.

קריאת רשות:

Tyron, Chuck. "Video from the Void: Video Spectatorship, Domestic Film Cultures, and Contemporary Horror Film." *Journal of Film and Video*, vol. 61, no. 3, 2009, pp. 40-51.

Baron, Jaime. "Archival Fabrications: Simulating, Manipulating, Misusing and Debunking the Found Document." *The Archive Effect: Found Footage and the Audiovisual Experience of History*, London: Routledge, 2014: 48-80.

חלק שלישי: אנימציה, אפקטים דיגיטליים ותלת מימד

מפגש שמיני: אנימציה דיגיטלית: מהפכת המיחשוב ואולפן פיקסאר

הקרנה:

צעצוע של סיפור (Toy Story) (גיון לאסטר, ארה"ב, 1995, 81 דק')

קריאת חובה:

Herhuth, Eric. "The Uncanny Integrity of Digital Commodities (*Toy Story*).*" Pixar and the Aesthetic Imagination: Animation, Storytelling, and Digital Culture*, U of California P, 2017, pp. 55-90.

קריאת רשות

Meinel, Dietmar. "Exceptional Animation: An Introduction", *Pixar's America: The Reanimation of American Myths and Symbols*, Palgrave, 2016, pp. 1-43.

Telotte, J.P. "The Pixar Reality: Digital Space and Beyond." *Animating Space: From Mickey to Wall-E*. Kentucky UP, 2010, pp. 203-221.

מפגש תשיעי: טכנולוגיות CGI ואפקטים דיגיטליים - ספקטקל, אטרקציות, והמשכיות נראטיבית וסגנונית בקולנוע בעידן הדיגיטלי

הקרנה:

קלוברפילד (Cloverfield) (מאט ריבס, ארה"ב, 2008, 85 דק')

קריאת חובה:

Prince, Stephen. "True Lies: Perceptual Realism, Digital Images, and Film Theory." *Film Quarterly*, vol. 49, no. 3, 1996, pp. 27-38.

קריאת רשות:

Whissel, Kristen. "Introduction." *Spectacular Digital Effects: CGI and Contemporary Cinema*, Duke University Press, 2014, pp. 1-20.

מפגש עשירי: תלת מימד, מציאות מדומה והטמעת הצופה במרחב הקולנועי בעידן הדיגיטלי

הקרנה:

כוח משיכה (Gravity) (אלפונזו קוארון, ארה"ב, 2013, 91 דק')

קריאת חובה:

Belton, John. "Digital 3D Cinema: Digital Cinema's Missing Novelty Phase." *Film History*, vol. 24, 2012, pp. 187-195.

קריאת רשות:

Nash, Kate. "Virtual Reality Witness: Exploring the Ethics of Mediated Presence." *Studies in Documentary Film*, vol 12, no. 2, 2018, 119-131.

Jockenhövel, Jesko. "A Three-Dimensional Checkerboard: The Long Take in 3D Films." *Die ästhetisch-narrativen Dimensionen des 3D Films*, edited by Markus Spöhrer, Springer VS, 2016, pp. 55-69.

חלק רביעי: אינטראקטיביות בקולנוע הדיגיטלי

מפגש אחד-עשר: קולנוע "מסד הנתונים", crowd-source documentary והארכיון החדש בסרט התיעודי האינטראקטיבי

הקרנה:

החיים ביום אחד (Life in a Day) (קווין מקדונלד, ארה"ב, 95 דק')

קריאת חובה:

Daly, Kristen. "Cinema 3.0: The Interactive-Image." *Cinema Journal*, vol. 50, no. 1, 2010, pp. 81-98.

דובדבני, שמוליק. "החיים ביום אחד", כתב עת סינמטק, מהדורה 177, 2012, עמ' 10-12.

קריאת רשות:

Nash, Kate. "Clicking on the World: Documentary Representation and Interactivity." *New Documentary Ecologies: Emerging Platforms, Practices and Discourses*, eds. Kate Nash et al., Palgrave, 2014, pp. 50-66.

מפגש שנים-עשר: הוידאו אסיי (Video Essay): כתיבה ביקורתית על קולנוע בעידן הדיגיטלי

צפייה:

חדר 237 (Room 237) (רודני אשר, ארה"ב, 2013, 102 דק').

קריאת חובה:

Keathley, Christian. "La Cámara-stylo: Notes on video criticism and cinephilia." *The Language and Style of Film Criticism*, ed. Alex Clayton and Andrew Klevan, Routledge, 2011, pp. 176-191.

קריאת רשות:

מאלווי, לורה. "עייכוב הקולנוע". **מוות 24 פעמים בשנייה: להקפיא את התמונה הנעה**, תרגום: אילת אטינגר ואחד זהבי, עם עובד וביה"ס לקולנוע וטלוויזיה ע"ש סטיב טיש, 2018, עמ' 131-145.

מפגש שלושה-עשר: ריבוי מסכים וצפייה בעידן הדיגיטלי

צפייה:

נוח (Noah) (וולטר וודמן ופטריק סדרברג, ארה"ב, 2013, 17 דק')
כולנו הולכים ליריד העולמי (We're All Going to the World's Fair) (ג'יין שונברון, ארה"ב, 2021, 86 דק').

קריאת חובה:

Klinger, Barbara. "Introduction: What is Cinema Today?" *Beyond the Multiplex: Cinema, New Technologies, and the Home*, U of California P, 2006, pp. 1-16.

קריאת רשות:

Alexander, Neta. "Rage against the Machine: Buffering, Noise, and Perpetual Anxiety in the Age of Connected Viewing." *Cinema Journal*, Vol. 56, no. 2, 2017, pp. 1-24.

קריאות נוספות:

Belton, John. "Digital Cinema: A False Revolution." *October* 100 (Spring 2002): 98-114.

---. "Painting by the Numbers: The Digital Intermediate." *Film Quarterly* 61.3 (Spring 2008): 58-65.

Ben Shaul, Nitzan. "The Immersion Fallacy in 3-D Movies." *Hyper-Narrative Interactive: Problems and Solutions* 66-69.

---. "Chapter 2: Interaction." *Hyper-Narrative Interactive Cinema: Problems and Solutions*. New York: Rodopi, 2008. 39-58.

Bolter, Jay David, and Richard Grusin. *Remediation: Understanding New Media*. Cambridge: MIT Press, 2000. Bordwell, David. *Pandora's Digital Box: Films, Files, and the Future of Movies*. Madison, WI: The Irvington Way Institute Press, 2012.

Cameron, Allan. *Modular Narratives in Contemporary Cinema*. New York: Palgrave MacMillan, 2008.

Cherchi Usai, Paolo. *The Death of Cinema: History, Cultural Memory and the Digital Dark Age*. London: British Film Institute, 2001.

Elsaesser, Thomas. "The Mind-Game Film." *Puzzle Films: Complex Storytelling in Contemporary Cinema*. ed. Warren Buckland. London: Wiley-Blackwell, 2009. 13-41.

Freeland, Cynthia. "On Being Stereoblind in an Era of 3D Movies." *Essays Philos* (2012). 13: 2. 550-576.

Friedberg, Ann. "The End of Cinema: Multimedia and Technological Change." *Reinventing Cinema Studies*. ed. Gledhill and Williams, 2000.

Galloway, Dayna, Kenneth B. McAlpine and Paul Harris. "From Michael Moore to JFK Reloaded: Towards a Working Model of Interactive Documentary." *Journal of Media Practice* 8: 3 (2007): 325-339.

Griffith, Keith. "The Manipulated Image." *Convergence* 2003 9.4: 12-26.

Hanson, Matt. *The End of Celluloid: Film Futures in the Digital Age*. UK: Rotovision, 2004.

Mangolte, Babette. "Analog Versus Digital, the Perennial Question of Shifting Technology and Its Implications for an Experimental Filmmaker's Odyssey." in *Camera Obscura Camera Lucida: Essays in Honor of Annette Michelson*. eds. Richard Allen and Malcolm Turvey. Amsterdam: Amsterdam University Press, 2003. 261-274.

McQuire, Scott. "Impact Aesthetics: Back to the Future in Digital Cinema? Millennial Fantasies." *Convergence* 6: 2 (2000).

Mulvey, Laura. *Death 24x a Second*. Reaktion Books, 2011.

Murray, Janet. *Hamlet on the Holodeck: The Future of Narrative in Cyberspace*. Boston: MIT Press, 1998.

Nash, Kate. "What is interactivity for? The social dimension of web-documentary participation". *Continuum: Journal of Media & Cultural Studies* 28: 3 (2014). pp. 383-395.

Prince, Stephen. *Digital Visual Effects in Cinema (The Seduction of Reality)*. New Jersey: Rutgers University Press, 2012.

Rodowick, D.N. *The Virtual Life of Film*. Cambridge: Harvard UP, 2007. Print.

Rogers, Ariel. "'You Don't So Much Watch It As Download It': Conceptualizations of Digital Spectatorship," *Film History: An International Journal* 24(2): 2012, pp. 221-234.

Rombes, Nichols. *Cinema in the Digital Age*. Wallflower Press, 2008.

Rosen, Philip. "Old and New: Image, Indexicality, and Historicity in the Digital Utopia." *Change Mummified: Cinema, Historicity, Theory*. Minneapolis: University of Minnesota Press, 301-349.

Schaffer, William. "The Importance of Being Plastic: The Feel of Pixar." *Animation Journal* 12 (2004): 72-95.

Wolf, Mark. *Abstracting Reality: Art, Communication and Cognition in the Digital Age*. University Press of America, 2000.